

Briselē, 10.7.2024.
C(2024) 4905 final

KOMISIJAS ATZINUMS

(10.7.2024)

**saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 3.a pantu — Latvija — Conexus Baltic Grid
sertificēšana par Inčukalna PGK gāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru**

(AUTENTISKS IR TIKAI TEKSTS LATVIEŠU VALODĀ)

KOMISIJAS ATZINUMS

(10.7.2024)

saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 3.a pantu — Latvija — Conexus Baltic Grid sertificēšana par Inčukalna PGK gāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru

(AUTENTISKS IR TIKAI TEKSTS LATVIEŠU VALODĀ)

I. PROCEDŪRA

Komisija 2023. gada 29. novembrī ir saņēmusi Latvijas Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk — “regulators”) paziņojumu par lēmuma projektu par akciju sabiedrības “Conexus Baltic Grid” (turpmāk — “AS “Conexus Baltic Grid”)” sertificēšanu par Inčukalna pazemes gāzes krātuves (turpmāk — “Inčukalna PGK”) gāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru.

Saskaņā ar 3.a pantu Regulā (EK) Nr. 715/2009¹, kas grozīta ar Regulu (ES) 2022/1032², (turpmāk — “Gāzes regula”) Komisijai paziņotais lēmuma projekts ir jāizskata un 25 darba dienu laikā jāsniedz atzinums attiecīgajai regulatīvajai iestādei par tā saderību ar Gāzes regulas 3.a pantu.

II. PAZIŅOTĀ LĒMUMA PROJEKTA APRAKSTS

No paziņotā lēmuma projekta izriet, ka AS “Conexus Baltic Grid” ekspluatē Latvijas gāzes pārvades sistēmu un Inčukalna PGK. Uzņēmums tika izveidots 2016. gadā, kad vertikāli integrētais gāzes uzņēmums AS “Latvijas Gāze” tika reorganizēts divās atsevišķās struktūrvienībās.

Ar Lēmumu Nr. 112/2018 regulators ir sertificējis AS “Conexus Baltic Grid” kā vienīgo dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru saskaņā ar īpašumtiesību nodalīšanas modeli atbilstoši Direktīvas 2009/73/EK³ (turpmāk — “Gāzes direktīva”) 9.pantam. Regulators AS “Conexus Baltic Grid” par dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru apstiprināja ar vairākiem nosacījumiem, lai tiktu izpildītas prasības par neatkarību un interešu konflikta neesamību, kuras noteiktas Gāzes direktīvā un Enerģētikas likumā, ar kuru Latvija transponēja Gāzes direktīvu⁴. Komisija par sertifikācijas lēmuma projektu pieņēma Atzinumu C(2018) 5060 saskaņā ar Gāzes regulas 3. panta 1. punktu un Direktīvas 2009/73/EK⁵ 10. panta 6. punktu.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 715/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu. (OV L 211, 14.8.2009., 36. lpp.)

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulas (ES) 2017/1938 un (EK) Nr. 715/2009 attiecībā uz gāzes uzglabāšanu. (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.)

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu. (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.)

⁴ https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/cmaa_files/LemumsN112D28092018.pdf

⁵ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2018-08/2018_141_lv_en_0.pdf

Inčukalna PGK ir vienīgā pazemes gāzes krātuve Baltijas reģionā. Saskaņā ar Enerģētikas likumu⁶ stratēģiski svarīgi energoapgādes objekti (pazemes dabasgāzes krātuvju pazemes daļa) ir saglabājami valsts īpašumā.

Inčukalna PGK infrastruktūra (ēkas un inženiertehniskās būves) pieder AS “Conexus Baltic Grid”.

Inčukalna PGK tehnoloģiskais projekts paredz, ka maksimālais glabāšanas potenciāls ir 24,219 TWh aktīvās dabasgāzes, savukārt 2023./2024. gada uzkrāšanas cikla tehniskā jauda ir 22,6 TWh. Pieejamo krātuves jaudu sistēmas lietotājiem piedāvā rezervēšanai jaudas izolēs un piešķir tikai saskaņā ar regulatora lēmumu, lai visa sistēmas lietotājiem piešķirtā Inčukalna PGK jauda tiktu izmantota arī sistēmas lietotāju krājumu glabāšanai⁷. Inčukalna PGK gāzi glabāt var visas Baltijas valstis un Somija. AS “Conexus Baltic Grid” sniedz gāzes uzglabāšanas pakalpojumus Inčukalna PGK saskaņā ar regulatora piešķirto licenci⁸.

2020. gada 1. janvārī sāka darboties dabasgāzes vienotais tirgus, kurā piedalījās trīs valstis. Sākotnēji tā ir viena ieejas/izejas tarifa zona ar divām balansēšanas zonām — Somiju un vienotu Igaunijas un Latvijas balansēšanas zonu.

No 2023. gada 1. janvāra ir aizliegta dabasgāzes piegāde no Krievijas Federācijas. AS “Conexus Baltic Grid” sadarbībā ar Igaunijas pārvades sistēmas operatoru ir izstrādājusi procedūru, lai nodrošinātu, ka tiek ievērots aizliegums piegādāt dabasgāzi no Krievijas Federācijas. Šī procedūra tika salāgota ar regulatora lēmumu⁹ par Vienoto dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumu saskaņošanu un paredz, ka trešās valsts izcelsmes dabasgāzi caur Igaunijas un Latvijas vienoto balansēšanas zonu var transportēt uz trešo valsti tikai tranzītā. Dabasgāze nenonāk Inčukalna PGK, bet tiek nekavējoties transportēta caur AS “Conexus Baltic Grid” dabasgāzes pārvades sistēmu līdz Kiemēnu ieejas-izejas punktam. AS “Conexus Baltic Grid” regulāri novērtē, vai ir izpildīts kāds no nosacījumiem, kas minēti Regulā Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā¹⁰.

Īpašumtiesības, piegādes vai citas komercattiecības

Paziņotajā lēmuma projektā AS “Conexus Baltic Grid” akcionāri ir aprakstīti šādi: akciju sabiedrība AS “Augstsprieguma tīkls” (68,46 %), “MM Infrastructure Investments Europe Ltd.” (29,06 %) un citi akcionāri — fiziskas un juridiskas personas (2,48 %).

AS “Augstsprieguma tīkls” ir neatkarīgs pārvades sistēmas operators Latvijā, kas sniedz elektroenerģijas pārvades tīkla pakalpojumus un nodrošina balansēšanu un stabilitāti pārvades tīklā. Tās kapitāldaļa pieder Latvijas Republikai, un to turētāja ir Finanšu ministrija. 2023. gada februārī ar MK noteikumiem¹¹ par kapitāldaļu turētāju tika izraudzīta Klimata un enerģētikas ministrija.

“MM Infrastructure Investments Europe Ltd.” (turpmāk — “MMIIEI”) ir kopš 2019. gada Apvienotajā Karalistē reģistrēts uzņēmums. MMIIEI vienīgais īpašnieks ir “MM Capital Infrastructure Fund I, L.P.” (turpmāk — “MMCIF”). ██████████ MMCIF kontrolē tās komplementārs “MM Capital Partners Co., Ltd.” (turpmāk tekstā — “MMCP”),

⁶ 20. pants.

⁷ Darbības dati par Inčukalna PGK piepildījumu ir pieejami AS “Conexus Baltic Grid” tīmekļa vietnē <https://www.conexus.lv/incukalna-pgk-sezonas-dati>.

⁸ Nr. E31002.

⁹ Nr. 18, 2023. gada 2. marts.

¹⁰ 5.panta 1. punkts.

¹¹ Ministru kabineta 2023.gada 14.februāra noteikumi Nr.63 “Grozījums Ministru kabineta 2022. gada 20. decembra noteikumos Nr. 817 “Klimata un enerģētikas ministrijas nolikums””.

kas iedibināts Japānā. [REDACTED]

MMCP galvenais akcionārs (90 %) ir Japānā iedibinātais uzņēmums “Marubeni Corporation”, savukārt atlikušās MMCP akcijas pieder “Mizuho Bank, Ltd.” (5 %) un “Asset Management One Co., Ltd.” (5 %). “Marubeni Corporation” darbojas kā pārvaldītājsabiedrība, kuras pamatdarbība ir preču un pakalpojumu imports un eksports. Tās akcijas tiek kotētas Tokijas biržā. Lielākie “Marubeni Corporation” akcionāri virs 5 % sliekšņa ir “Master Trust Bank of Japan, Ltd.” (8,33 %) un “Japan Trustee Services Bank Ltd.” (6,35 %). [REDACTED]

Pamatojoties uz AS “Conexus Baltic Grid” sniegto informāciju, regulators secina, ka MMIEL netieši kontrolē un pārvalda Japānā iedibinātais uzņēmums “Marubeni Corporation”. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju¹² “Marubeni Corporation” darbojas 68 valstīs visā pasaulē un visdažādākajās uzņēmējdarbības nozarēs. “Marubeni Corporation” ir konglomerāts, kas investē tādas nozarēs kā informācijas tehnoloģijas, darījumi ar nekustamiem īpašumiem, mežsaimniecības produkti, pārtika, ķīmikālijas, minerāli, finanšu darījumi, infrastruktūra, enerģētika, būvniecība utt. “Marubeni Corporation” tiešā vai netiešā turējumā ir tādu ekonomikas dalībnieku akcijas, kas darbojas dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanā vai tirdzniecībā. Regulators secina, ka šie ekonomikas dalībnieki darbojas elektroenerģijas un dabasgāzes tirgos, kas ir ģeogrāfiski nošķirti no tiem, kuros darbojas AS “Conexus Baltic Grid”.

Regulators norāda, ka, ņemot vērā MMIEL piederošo AS “Conexus Baltic Grid” akciju daļu, tam nav izšķirošas ietekmes uz AS “Conexus Baltic Grid”.

Runājot par AS “Conexus Baltic Grid” vadību, regulators norāda, ka vadības struktūras ir akcionāru sapulce, valde un padome. Regulators detalizēti izskaidro piemērojamos noteikumus par balsstiesībām un interešu konfliktu novēršanu.

Pēc padziļinātā novērtējuma un saskaņā ar Gāzes regulas 3.a pantu regulators secina, ka tas nav konstatējis nekādu risku energoapgādes drošībai, ko varētu radīt AS “Conexus Baltic Grid” īpašumtiesības, piegādes vai citas komercattiecības valsts, reģionālā vai Eiropas Savienības līmenī, kas varētu negatīvi ietekmēt uzglabāšanas sistēmas operatora motivāciju un spēju piepildīt Inčukalna PGK.

Savienības vai Latvijas tiesības un pienākumi attiecībā uz trešo valsti

Savā iesniegumā regulatoram AS “Conexus Baltic Grid” norāda, ka attiecībā uz Inčukalna PGK nepastāv piegādes drošības riski, kas varētu izrietēt no saistībām, kuras Eiropas Savienība vai Latvija uzņēmusies pret trešām valstīm.

Regulators paziņo, ka, pamatojoties uz tā rīcībā esošajiem dokumentiem un informāciju, tam nav zināms, ka uz Inčukalna PGK attiektos kādas Latvijas vai Eiropas Savienības tiesības un pienākumi pret trešo valsti saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, tostarp jebkurš līgums, kas noslēgts ar vienu vai vairākām trešām valstīm, kuru līgumslēdzēja puse ir Eiropas Savienība, un kas risina energoapgādes drošības jautājumu.

¹² <https://www.marubeni.com/en>.

Citi konkrēti fakti un apstākļi

Ņemot vērā Regulas Nr. 715/2009 3.a panta 3. punkta d) apakšpunktu, AS “Conexus Baltic Grid” arī norāda, ka nav konkrētu faktu vai apstākļu, kas liecinātu par riskiem, kuri varētu negatīvi ietekmēt AS “Conexus Baltic Grid” motivāciju un spēju piepildīt Inčukalna PGK. Tāpēc regulators nolēm, ka nav konkrētu faktu vai apstākļu, kas būtu jāmin papildus iepriekš sniegtajai informācijai un kas varētu apdraudēt gāzes piegādes drošību.

Sertifikācijas iestādes lēmuma projekts

No iepriekš minētā regulators secina, ka AS “Conexus Baltic Grid” atbilst nosacījumiem, lai to varētu sertificēt par gāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru.

III. KOMENTĀRI

Saskaņā ar Gāzes regulas 3.a pantu dalībvalstīm ir jānodrošina, ka katru uzglabāšanas sistēmas operatoru, tostarp jebkuru tādu uzglabāšanas sistēmas operatoru, kuru kontrolē pārvades sistēmas operators, saskaņā ar Gāzes regulā noteikto procedūru sertificē vai nu valsts regulatīvā iestāde, vai cita attiecīgās dalībvalsts izraudzīta kompetentā iestāde.

Apsverot iespējamo ietekmi uz piegādes drošību Savienībā, sertifikācijas iestādei ir jāņem vērā virkne risku, kas uzskaitīti Gāzes regulas 3.a panta 3. punkta a)–d) apakšpunktā. Sertifikācijas iestādei jo īpaši ir izsmelši jāanalizē jebkādas īpašumtiesības, piegādes vai citas komercattiecības, kas varētu negatīvi ietekmēt uzglabāšanas sistēmas operatora motivāciju un spēju piepildīt pazemes gāzes krātuvi.

Lēmuma projektu par AS “Conexus Baltic Grid” kā gāzes uzglabāšanas operatora sertifikāciju sagatavoja regulators, kas ir sertifikācijas iestāde Gāzes regulas 3.a panta 1. punkta izpratnē.

Izvērtējusi sertifikācijas lēmuma projektam pievienoto dokumentāciju un no regulatora saņemtos pavaddokumentus, Komisija piekrit regulatora viedoklim, ka nekas neliecina par pastāvošiem gāzes piegādes drošības riskiem, kas izriet no īpašumtiesībām uz AS “Conexus Baltic Grid” un Inčukalna PGK vai kontroles pār AS “Conexus Baltic Grid” un Inčukalna PGK. Komisija ņem vērā AS “Conexus Baltic Grid” un regulatora apgalvojumus, ka Inčukalna PGK (tieši vai netieši) nav nekādu pienākumu vai saistību pret trešām valstīm. Komisijai nav ziņu par kādām ar Inčukalna PGK saistītām Savienības vai Latvijas tiesībām vai pienākumiem attiecībā uz trešo valsti, kas radītu bažas saistībā ar energoapgādes drošības apdraudējumu.

IV. SECINĀJUMS

Ievērojot regulatora paziņotajā provizoriskajā lēmumā sniegto informāciju par AS “Conexus Baltic Grid” sertificēšanu par Inčukalna PGK uzglabāšanas operatoru, ņemot vērā, ka

- AS “Conexus Baltic Grid” īpašnieki, kontrole pār to un tās komercattiecības negatīvi neietekmē AS “Conexus Baltic Grid” motivāciju un spēju piepildīt Inčukalna PGK; regulators ir pārbaudījis AS “Conexus Baltic Grid” īpašniekus un kontroli pār to un nav konstatējis pierādījumus par riskiem gāzes piegādes drošībai valsts, reģionālā vai Savienības līmenī;
- nav konstatēts risks piegādes drošībai, kas izrietētu no pienākumiem vai saistībām, kuras Savienībai būtu pret trešām valstīm;

- nav konstatēts risks piegādes drošībai, kas izrietētu no saistībām vai saistībām, kuras Latvijai būtu pret trešām valstīm; un
- nav konkrētu faktu un apstākļu, kas liecinātu par turpmākiem riskiem, kuri varētu negatīvi ietekmēt AS “Conexus Baltic Grid” motivāciju un spēju piepildīt Inčukalna PGK,

Komisija uzskata, ka nepastāv risks attiecībā uz gāzes piegādes drošību, kas izrietētu no īpašumtiesībām uz AS “Conexus Baltic Grid”, attiecīgiem pienākumiem pret trešām valstīm vai citiem konkrētiem faktiem un apstākļiem.

Saskaņā ar Gāzes regulas 3.a panta 7. punktu regulatoram sertifikācijas lēmums jāizdod 25 darbdienu laikā pēc Komisijas atzinuma saņemšanas. Komisija pozitīvi vērtē regulatora paziņojumu par sertifikācijas lēmumu.

Saskaņā ar Gāzes regulas 3.a panta 10. punktu regulatoram pastāvīgi jāuzrauga AS “Conexus Baltic Grid” atbilstība 3.a panta 1.–4. punktā noteiktajām sertifikācijas prasībām. Ja regulators iegūst informāciju par plānotām izmaiņām tiesībās vai ietekmē pār AS “Conexus Baltic Grid”, kā dēļ varētu rasties neatbilstība 3.a panta 1.–3. punkta prasībām, tas uzsāk sertifikācijas procedūru, lai atbilstību novērtētu atkārtoti.

Komisijas nostāja par šo konkrēto paziņojumu neskar citu iespējamo nostāju, ko tā varētu ieņemt attiecībā uz dalībvalstu regulatīvajām iestādēm par citiem paziņotajiem sertifikācijas pasākumu projektiem, vai attiecībā uz dalībvalsts pārvaldes struktūrām, kas atbild par ES tiesību aktu transponēšanu, par valsts īstenošanu pasākumu atbilstību ES tiesību normām.

Komisija šo dokumentu publicēs savā tīmekļa vietnē. Šajā dokumentā iekļauto informāciju Komisija neuzskata par konfidenciālu. Komisija aicina regulatoru piecu darba dienu laikā pēc atzinuma saņemšanas paziņot, vai tas uzskata, ka saskaņā ar ES un valsts tiesību aktiem par darbījumdarbības konfidencialitāti šajā dokumentā ir konfidenciāla informācija, kuru regulators pirms publicēšanas vēlētos svītrot.

Briselē, 10.7.2024

*Komisijas vārdā —
Komisijas locekle
Kadri SIMSON*

